

SECCIÓ D'ARQUEOLOGIA
URBANA

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL
SOLAR SITUAT AL CARRER DEL REC, 52-54.
Barri de la Ribera-BARCELONA.
Maig i Juliol de 1998.**

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL SOLAR SITUAT
AL CARRER DEL REC, 52-54. Barri de la Ribera-BARCELONA. Maig i
Juliol de 1998.**

A stylized handwritten signature in black ink, consisting of a large, rounded 'S' shape followed by a horizontal line and a sharp, angular stroke.

Marta Rodríguez i Pedret

Setembre de 1998.

ÍNDEX

CRÈDITS

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. PLANTEJAMENTS, OBJECTIUS I MÈTODE D'EXCAVACIÓ**
- 3. ANTECEDENTS**
 - 3.1. Cronologia del Barri de la Ribera**
 - 3.2. Estudi de les edificacions**
- 4. DESCRIPCIÓ DEL SONDEIG**
 - 4.1. 1ª Fase del Sondeig.**
 - 4.2. 2ª Fase del Sondeig.**
- ANNEX 1.- Llistat d'Unitats estratigràfiques.**
- 5. RESULTATS I INTERPRETACIÓ DEL SONDEIG**
- 6. ELS MATERIALS ARQUEOLÒGICS**
- 7. CONCLUSIONS**
- 8. BIBLIOGRAFIA**
- 9. ANNEX 2.- Llistat de diapositives**
- 10. ANNEX 3.- Llistat de fotografies**
- 11. ANNEX 4.- Inventari dels materials**
- 12. ANNEX 5.- Codi de classificació dels materials**
- 13. ANNEX 6.- Fotografies**
- 14. ANNEX 7.- Planimetries**

CRÈDITS

Intervenció : **Secció d'Arqueologia Urbana, Institut de Cultura de Barcelona**

Direcció tècnica : **Marta Rodríguez**

Topografia : **Roberto López**

Delineació : **Edmond Mestres**

Fotografia : **Edmond Mestres i Marta Rodríguez**

Finançament : **Building Express Barcelona, S.L.**

1. INTRODUCCIÓ

Dins del programa d'intervencions de la **Secció d'Arqueologia Urbana de l'Institut de Cultura de Barcelona**, i d'acord amb el promotor de l'obra **Building Express, S.L.**, es va dur a terme un sondeig en el solar situat als números 52-54 del c/ del Rec de Barcelona, en procés de fonamentació de la nova edificació de vivendes que albergarà aquesta àrea.

En el projecte de la Secció d'Arqueologia Urbana es demanava, la realització d'un sondeig previ al rebaix de terres del solar a fi i efecte de descartar l'aparició de possibles restes arqueològiques, donada la importància d'aquesta zona del Barri de la Ribera on tenim documentades les necròpolis del carrer Montcada, de Santa Maria del Mar, del passeig del Born, així com la desviació del Rec comtal realitzada al segle XVIII.

Com a conseqüència, el sondeig es va realitzar en dues fases, la primera de les quals es va fer el mes de maig mitjançant una cala de comprovació del subsòl, i la següent durant el mes de juliol, quan es va practicar el rebaix de terres en tot l'àmbit del solar.

La Secció d'Arqueologia Urbana de l'Institut de Cultura de Barcelona va encarregar aquest treball amb la corresponent autorització de la Direcció General del Patrimoni Cultural a l'arqueòloga Marta Rodríguez i Pedret, que assumí les tasques d'excavació i documentació col.laborant amb el personal tècnic de la S.A.U.

2. PLANTEJAMENTS, OBJECTIUS I MÈTODE D'EXCAVACIÓ

El solar es situa al barri de la Ribera en la confluència dels carrers del Rec, números 52-54, el de Bonaire, números 6-10 i el de Calders número 17, que conformaven l'illa de cases enderrocades el mes de febrer de 1998.

L'actuació es va dur a terme en dues fases:

1ª Fase.- Tenint en compte que s'havia de rebaixar el solar, es va obrir una cala de comprovació del subsòl, per tal de reconèixer l'aparició de possibles restes arqueològiques. L'excavació es va dur a terme manualment.

2ª Fase.- Realitzar el rebaix de terres per tal fer la fonamentació del futur edifici i alhora controlar en extensió, l'aparició de restes arqueològiques en tot l'àmbit del solar. El rebaix es va fer amb màquina retro-excavadora.

Els objectius es centraren en la neteja i documentació del semisoterrani localitzat a la confluència del que fou la casa número 52 del carrer del Rec i el carrer Bonaire número 6.

D'aquest soterrani en teníem coneixement a partir de la informació facilitada per l'empresa que executa actualment l'obra, però no constaven en la documentació i estudi de les edificacions.

Tot el procés d'excavació ha estat fet, seguint el registre estratigràfic del mètode Harris, així com les planimetries del semisoterrani.

Quant al material arqueològic aparegut s'ha classificat i inventariat seguint la normativa de la Secció d'Arqueologia Urbana i ha estat dipositat al magatzem del Museu d'Història de la Ciutat, seu de la Secció d'Arqueologia Urbana de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.

3. ANTECEDENTS

Prèviament al sondeig partíem d'una banda, de la documentació arqueològica obtinguda els darrers anys, apartir de la qual s'han localitzat importants necròpolis romanes d'època imperial en aquesta àrea, d'altra, de la documentació històrica que situa al carrer del Rec, la desviació realitzada al segle XVIII del curs del rec o sèquia comtal.

De fet, aquesta reforma es va dur a terme a principis del segle XVIII, i posteriorment, cap el 1798, el General Lancaster proposà cobrir la sèquia comtal en tot aquell sector que anava al descobert dins de la ciutat.

Sabem que a partir de la ocupació de Barcelona per part de les tropes de Felip V el 1714, comença una nova ordenació del barri amb la destrucció de les muralles i obertura de nous carrers. És en aquest moment, quan s'amplia el nucli de població entre els segles XVIII i XIX, conduïnt a l'aglomeració de totes aquelles indústries que fèien ús de la sèquia comtal, la major part relacionades amb la conserva de peix (tonyinaires, assahonadors) i que es situarien sobretot a la vessant dels números parells del carrer del Rec.

Aquestes construccions donades les seves característiques, han estat objecte d'estudi doncs sovint s'han identificat com les hereves d'unes construccions anteriors, també porxades, a les quals se'ls atribueix un origen gòtic pels pilars que es conserven en algunes de les cases.

Si en un principi aquests pilars donaven una configuració de porxos, actualment els trobem tapiats i incerits en les construccions que, d'altra banda, també han crescut amb l'afegit de varies plantes.

3.1.- Cronologia del Barri de la Ribera

s.X

A l'entorn de l'església de Santa Maria de les Arenes, coneguda posteriorment com Santa Maria del Mar, es va establir un petit nucli de població format per pescadors i mariners.

s.XII

Comença a establir-se un nou nucli de població, dedicat a activitats comercials i artesanals.

s. XIII (1233)

El lloc que ocupava l'antiga església de Sant Antoni Abad, es cedeix a les monges clarisses, per tal d'edificar-hi el monestir de Santa Clara.

1246

Jaume I, atorgà al convent de Santa Clara un tros de l'areny veí i el permís per poder fer ús de l'aigua que passava per la sèquia comtal.

1249-1257

Es construeixen el convent i l'església de Santa Clara. El 1257 s'inicia la construcció del claustre.

s. XIV(1308)

Pere des Vilar funda un hospital per a pobres. En la primera meitat de segle s'obren alguns carrers del barri de la Ribera.

1329

S'edifica l'església de Santa Maria del Mar.

1362

Comença a bastir-se la capella de Santa Marta, enfront "lo Porxo de mar", sota les ordres de Pere de Montcada.

1383

Finalitza la construcció de l'església de Santa Maria del Mar.

s. XV (1477)

Comença la construcció del port enfront de la Torre Nova.

s. XVI (1552)

En el carrer anomenat de les Noses, es construeix la capella de l'Esperit Sant per la Confradia de Cecs.

s. XVII (1613)

Hi ha una concòrdia entre els cosellers i les monges de Santa Clara, sobre les obres del terraplé de la muralla.

1640

Al carrer d'en Oliver s'havia fundat un monestir sota la ordre dels Frares Menors, però la parroquia de Santa Maria del Mar i el convent de Sant Agustí intentaren destruir-lo, perquè no volien que els Frares Menors en celebressin misses.

1641

Els Obrers de la ciutat donaren llicència a Francesc Deunosajut, candeler de cera, per construir una capella a la cantonada del Pla d'en Llull.

1688

Es deliberà el pagament al monestir de Santa Clara de 300 lliures per unes obres fetes.

s. XVIII (1715)

"Real Orden" en la qual es comunicà que el lloc ocupat pel baluard de Llevant, plaça d'en Llull, el monestir de Santa Clara i els carrers que envoltaven aquesta àrea anava a ser enderrocat, per tal de construir-hi la Ciutadella i completar el recinte emmurallat.

L'any següent es posà la primera pedra de la Ciutadella, iniciant el baluard del rei.

1717

Es fan pregons perquè s'enderroquen les cases que ocupen l'Esplanada de la Ciutadella.

1718

Es reiteren els pregons perquè es faci efectiu l'enderroc de les cases. Es permet a la població afectada construir noves cases fora de la ciutat, a la marina, amb algunes exempcions, encara que aquells que no tenien activitats vinculades al mar, van haver de fer les cases als horts propers al monestir de Sant Pau del Camp.

1717-1719

Es realitza el desviament definitiu del Rec com a conseqüència de la construcció de la Ciutadella.

1778

Es realitzen treballs de mina necessaris per alimentar el Rec Comtal.

1798

El General Lancaster proposa una reforma del Rec i del seu entorn, que incloïa el cobriment de la sèquia en el seu pas per la ciutat i l'edificació d'un rengle de cases que aniria des dels Estricadors fins a la Pescateria del Born.

1799-1800

Per Reials Ordres de Carles IV, es cobreix amb volta el tram del Rec que anava des del molí de la Sal, fins al Passeig de l'Aduana.

s. XIX (1822)

El "Diario de Barcelona" publica que les obres de ratificació del Rec havien acabat.

1825

Es comença la construcció d'un aqüeducte des de la boca de la mina de Montcada fins a la muralla de la ciutat. L'any següent, l'aigua del Rec és considerada no apte pel consum domèstic.

1834

Comença una època de manca de vigilància i diversos atemptats al Rec.

1842

Es crea la "Junta Directiva de la Acequia Condal".

1865

Es comencen les obres per tal de cobrir el tram del Rec situat entre la Gran Via de Sant Joan i la Ronda.

1866-67

J. Fontseré presenta un informe sobre la distribució de l'aigua del Rec a la ciutat.

1890

Es realitzen obres en el dipòsit municipal de Montcada i finalitza la construcció de l'aqüeducte.

3.2.- Estudi de les edificacions

Ens centrarem bàsicament en les edificacions que ocupaven la parcel·la en la qual s'ha dut a terme la intervenció. Aquestes corresponien a un tipus de construcció de vivendes, no tan nobles com les que es situaven prop de l'actual passeig del Born, documentades desde finals del s. XVIII, -sabem que es van edificar a principis d'aquest segle- que devien tenir inicialment planta baixa i dos pisos, tot i que les remunes posteriors, fetes al llarg del segle XIX, van anar desfigurant l'aspecte original, tal i com podem apreciar en algunes de les construccions que encara resten al carrer del Rec.

A la part del carrer del Rec, números 52-54, tot i saber que es tractava de dues cases, no ho trobem documentat així fins l'any 1851, doncs ens consta com una sola propietat a finals del segle XVIII. La part de Calders, ocupada per una casa de tres pisos, més alta que les encarades al carrer del Rec així com l'edificació del carrer Bonaire, pertanyien també al mateix propietari. Totes aquestes construccions, van patir diverses remodel·lacions de les quals en tenim constància fins l'any 1991. Així, podem deduir que el soterrani situat entre el carrer del Rec i el carrer Bonaire, van ser aprofitats per el bar que hi havia a la planta baixa, donada les restes de material identificat.

En el mal estat en el qual es trobaven totes les construccions, es van enderrocar, conservant els pilars dels porxos per tal de ser reaprofitats en la nova edificació de vivendes que albergarà l'actual solar.

4. DESCRIPCIÓ I RELACIÓ DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Tal i com hem citat abans, el sondeig es va realitzar en dues fases. En la primera, es va fer un seguiment a partir de la obertura manual d'una cala de comprovació del subsòl. La segona fase, correspon al rebaix de terres en tot l'àmbit del solar, i tenint en compte el registre estratigràfic obtingut en la primera de les fases, es va entendre que tot el solar comprenia un únic conjunt. Amb això, cal dir doncs, que únicament parlarem del solar com el sector 1500, numeració establerta a partir del mètode Harris, la qual ens ha permès diferenciar les diferents unitats estratigràfiques situades segons els punts cardinals.

4.1. 1ª Fase del sondeig

Cala 1 : Ubicada prop d'on s'instal·larà el fossar de l'ascensor, a 2,54 m del carrer Calders, a 4,47 m del carrer Bonaire i a 9,14 m del carrer del Rec. Les dimensions de la cala eren 1,10 m de longitud per 1,10 m d'amplada i una fondària de 1,30m.

Per sota del nivell de pavimentació de formigó de 30 cm de gruix, (U.E. 1506), s'observa un nivell de sorres gruixudes (U.E. 1501) amb 40 cm de potència, que aïllaven les humitats provinents del clavegueram situat a la part inferior (U.E. 1502), format amb lloses de maó de 3-4 cm de gruix, que es desvia en línia recta cap al carrer Calders. Després d'aixecar aquesta conducció, aparegué un mur de pedres sense escairar lligades amb morter de calç (U.E. 1503), adossat al final del clavegueram anterior, que era perpendicular al carrer Bonaire i girava en línia recta cap al carrer Calders. Tenia una potència de 60 cm i en la vessant N-E de cala es trobaven adossats al mur les restes d'uns maons que formaven possiblement un envà.

Al contrari per la vessant S-O de la cala, es va localitzar un nivell d'argiles de coloració marró-vermel·losa i consistència plàstica de 25-30 cm de potència (U.E. 1504). Finalment, per sota d'aquest estrat, es trobaven a 1,30 m de fondària des del nivell

superior de la cala, les sorres fines de platja (U.E. 1505) amb taques de filtracions del clavegueram situat a la part superior.

En aquesta 1ª fase del sondeig es van recuperar poques restes de materials arqueològics.

4.2. 2ª Fase del Sondeig

El seguiment es va tornar a fer dos mesos després del primer. En aquest cas ja es contemplava el rebaix en extensió de tota la superfície del solar, per tal de fer la fonamentació de la nova construcció de vivendes que estan projectades.

Aquest rebaix arribava a una cota de fondària de 1,90 m i es va fer amb màquina retro-excavadora.

Primer es va aixecar la pavimentació de formigó que havíem localitzat a l'anterior sondeig (U.E. 1506), per sota del qual, es trobava un nivell de terres marró-vermelloses pròpies de reompliment que corresponien amb les terres (U.E. 1504) localitzades a la cala.

Per la vessant S-O del solar, les sorres fines (identificades en aquesta cota com la U.E. 1507, tot i que es tracta del mateix tipus de sorres que vàrem numerar a la cala com l'estrat 1505), van aparèixer als 1,30 m de fondària, en canvi a la part N-O no les vàrem trobar fins al 1,70-80 m de fondària.

A l'extrem N-E és on es va localitzar l'estructura amb voltes del soterrani (U.E. 1508). Aquesta estructura, semblava tenir únicament accés per el carrer Bonaire, doncs a la part superior ja s'havia identificat, i per tant no hi havia cap altre accés per l'interior de la finca que ocupava aquest extrem.

Aquesta estructura amb voltes tenia dos àmbits diferenciats, un per on s'accedia des del local situat a l'extrem del carrer Bonaire, amb 4,5 m de fondària i una alçada de 2,04 m, on es troba un dipòsit d'uralita, producte d'una reforma posterior, així com les restes de l'enderroc de la finca, d'ampolles, caixes de begudes etc., doncs segurament va ser

aprofitat com a magatzem del bar, que sabem estava situat als baixos de la cantonada del carrer Bonaire amb el carrer del Rec. L'altre àmbit del soterrani, separat de l'anterior per una paret de 96 cm, tenia uns 3 m de fondària i 1,95 m d'alçada.

En aquest darrer àmbit, no es va localitzar cap resta. Únicament, s'intuïa l'empremta d'una bassa o dipòsit, així com una estructura de pedres ben encaixades i formant un quart de semicercle (U.E. 1509), reomplerta de terra i morter amb molt poc material (U.E. 1510), un nivell de morter de calç de 85 cm d'amplada (U.E. 1511) que cobria pràcticament tota l'estructura i el nivell de sorres fines (U.E. 1507) amb restes de ceràmiques i macrofauna.

Ambdós àmbits del soterrani tenien una pavimentació de lloses de tova de 23x23x6 cm i les dovel·les de maons de les voltes eren de 7 cm de gruix.

5. ANNEX 1.- LLISTAT D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

5. ANNEX 1.- LLISTAT D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

1501	Estrat	Sorres gruixudes de 40 cm de potència, que cobreixen la U.E. 1502.
1502	Estructura	Lloses del clavegueram de 3-4 cm de gruix
1503	Mur	Pedres lligades amb morter de calç, de 60 cm de gruix. S'adossa a la U.E. 1502.
1504	Estrat	Argiles de consistència plàstica i coloració marró-vermellosa, 25-30 cm de potència. S'adossen a la U.E. 1502.
1505	Estrat	Sorres fines de platja, amb taques de filtració de la U.E. 1502.
1506	Estructura	Pavimentació de formigó de 30 cm de gruix. Cobreix tot el solar.
1507	Estrat	Sorres fines de platja, iguals a la U.E. 1505. Cobreixen tot el solar a 1'90 m de fondària.
1508	Estructura	Soterrani amb dos àmbits diferenciats.

1509	Estructura	Pedres semicirculars formant mig semicercle.
1510	Estrat	Terres marronoses amb Pedres i restes de morter. Cobreix la meitat de la U.E. 1509.
1511	Estrat	Morter de calç de reompliment, situat a l'interior de la U.E. 1509.
1512	Estructura	Restes de la paret del soterrani. Vessant N-O.
1513	Estrat	Terres de consistència tova, que s'adossen a la U.E. 1512.

6. RESULTATS I INTERPRETACIÓ DEL SONDEIG

Per tal de fer una valoració de les restes aparegudes al solar situat als números 52-54 del carrer del Rec, hem de considerar estrictament els resultats en el sector N, doncs és l'àrea on s'ha localitzat el soterrani de la finca. **(Fot.1)**

Prèviament al sondeig partíem d'una banda, de la informació arqueològica obtinguda els darrers anys, a partir de la qual s'han localitzat diferents necròpolis romanes en diferents sectors del Barri de la Ribera, d'altra, de l'estudi de les edificacions que es van construir a inicis del segle XVIII i que ocupaven el sector concret del carrer del Rec.

De les restes localitzades corresponents al soterrani de la finca, no en teníem constància en la documentació referent a l'estudi de les edificacions, per aquest fet, voldríem destacar :

En primer terme, que el soterrani estava conformat per dos àmbits ben diferenciats, sobrepassant la línia de façana de l'edificació i per tant , es situaven a l'interior del carrer del Rec. En el primer dels àmbits, es trobava l'únic accés d'entrada a través d'una arqueta situada a la part superior o planta baixa. Hi havia un dipòsit d'uralita i restes d'ampolles de vidre, així com runa que hauria caigut amb l'enderroc de l'edificació. A l'altre àmbit no hi havia cap resta remarcable, però es va localitzar una estructura amb forma d'un quart de semicercle, situada a l'extrem de la paret enderrocada del soterrani. **(Fot. 2).**

En segon terme, que ambdúes parts estaven pavimentades amb lloses de tova de 23 cm d'amplada i 6 cm de gruix. Els maons que formaven les voltes tenien 7 cm de gruix, i a l'arrebossat de les parets, s'intuïen les reformes fetes a posteriori, doncs en algunes parts es veia el formigó modern.

Finalment, i pel que fa als resultats obtinguts a la Cala de sondeig que vàrem fer prèviament, hem de remarcar que la seva obertura va servir per descartar la localització de restes arqueològiques importants, fet constatat posteriorment, quan es va fer tot el rebaix en extensió del solar.

7. ELS MATERIALS ARQUEOLÒGICS

En la intervenció del carrer del Rec, s'han recollit diversos tipus de material arqueològic, objectes de vidre, de metall, restes de macrofauna, material constructiu i ceràmica.

La mostra de material recuperat és poc representativa, per tant, no ens donen cap fiabilitat a nivell estratigràfic ni cronològic, doncs es tracta de materials de diversa procedència. En aquest sentit, remarcariem, les rajoles de sanefa del segle XVIII¹, recuperades la major part, de l'interior del soterrani i provinents de l'enderroc.

Quantitativament, els fragments més abundants són restes de material constructiu, concretament de canonada, i pocs fragments de ceràmica vidriada.

Pel que fa a les restes orgàniques, hem de destacar que la major part d'ossos són de macrofauna, dels quals s'ha identificat algun fragment d'ovicàpid.

Finalment cal esmentar, els fragments de vidre i metall que actualment es troben en objecte d'estudi.

Batllo, A.-Llubià, Ll.M^a: Ceràmica Catalana decorada. Barcelona, 1949.

8. CONCLUSIONS

Partint de l'estudi històric de les edificacions, sabíem que la finca situada a la confluència del carrer del Rec número 52-54, carrer Bonaire números 6-10 i carrer Calders número 17, és la que tenia un solar més gran de totes les construccions que es troben a la part dels números parells del carrer del Rec, perquè corresponia a la suma de diverses edificacions anteriors.

Sembla ser que, originàriament la casa, tenia un cos encarat al Rec de planta i dos pisos, desfigurat amb les remuntes posteriors que es van fer al llarg del segle XIX i XX. El del carrer Bonaire era el cos més alt i el del carrer Calders, intermedi entre els altres dos.

Aquestes successives etapes de reforma i remunta de les edificacions, van deformar tota l'estructura original externa, però no sabem com va afectar la part interna d'aquestes.

En la intervenció que hem dut a terme, hem identificat el soterrani de l'edificació que ocupava aquest sector. Aquest soterrani tenia dos àmbits ben diferenciats, un per on s'accedia a l'interior, a través d'una arqueta situada a la planta baixa. El segon àmbit es situava paral·lelament a l'altre, i estaven separats per una paret de 96 cm. Un fet remarcable, és que la paret situada al fons d'ambdós àmbits sobrepassa la línia de façana de l'edifici i per tant es situen a l'interior del carrer del Rec.

Aquest fet és remarcable alhora de tenir en compte noves intervencions urbanístiques que es portin a terme en aquest sector doncs, es podria veure la relació entre la construcció que hem identificat i el traçat del Rec o sèquia comtal, que sabem es devià el seu curs durant el segle XVIII.

Tot i que no s'ha determinat el perquè aquest soterrani no consta en l'estudi de les edificacions del carrer del Rec, sí en canvi hem pogut valorar, a través de l'estructura de maons de 7 cm de gruix així com el morter que recobreix les parets, que es tracta d'una construcció del segle XVIII, per tant coetània a l'època de construcció de l'edifici -

que trobem documentat per primera vegada l'any 1787- i alhora coetània també a l'època de reestructuració del tram del Rec comtal.

9. BIBLIOGRAFIA

A.A.V.V. : CATALUNYA ROMÀNICA. Vol. XX. El Barcelonès, El Baix Llobregat, El Maresme. Enciclopèdia Catalana, Barcelona 1992.

BATLLORI, A.-LLUBIÀ, L.I.M^a.: Ceràmica Catalana Decorada. Barcelona, 1949.

CARRERAS CANDI, F.: Geografia General de Catalunya. La ciutat de Barcelona, Barcelona 1910.

DURAN i SANPERE, A.: Barcelona i la seva H^a, vol 1, pàgs. 432 a 440 i 444 a 463.

Vol.2. pàgs. 253 a 256 i 438 a 447. Barcelona, 1972-73.

FLORENSA, A.: "El Barrio de la Ribera y su ordenación". Separata de la Revista "Barcelona", agost i setembre de 1957.

FLORENSA, A.: El Barrio de la Ribera a "Suplemento de la Gaceta Municipal", número 32 i 33, Barcelona, 1957.

GARCIA ESPUCHE, A.- GUARDIA, M.: Espai i societat a la Barcelona pre-industrial, Barcelona, 1986.

GARCIA ESPUCHE, A.- GUARDIA, M.: Canvis i permanències de l'herència espacial medieval : de la ciutat de la Ribera a la ciutat de la Rambla a "Actes del II Congrés d'H^a del Pla de Barcelona", 2 vols., Barcelona 1990, pàgs.9-59.

MARUGÁN i VALLVÉ, C.M.: El Rec Comtal i el regadiu medieval a Sant Andreu de Palomar: assaig d'aproximació paleopaisatgística. A III Congrés d'H^a de Barcelona, pàgs. 281 a 286. Barcelona, octubre de 1993.

PALET, J.M.: Estudi territorial del Pla de Barcelona. Estructuració i Evolució del territori entre l'època íbero-romana i l'alt medieval segles II-I a.C.- X-XI d. C. Institut de Cultura de Barcelona, juliol de 1994. Pàgs. 43 a 52 i 139 a 183.

10. ANNEX 2.- LLISTAT DE DIAPOSITIVES

NÚMERO DE DIAPOSITIVA	DATA	DESCRIPCIÓ
1	Maig.98	Sector 1500. Vista general del solar situat al carrer del Rec,52-54.
2	Maig.98	Sector 1500. Vista general del solar situat al carrer del Rec,52-54.
3	Maig.98	Sector 1500. Detall del solar i façana del número 56 del carrer del Rec.
4	Maig.98	Sector 1500. Detall del solar i façana del número 56 del carrer del Rec.
5	Maig.98	Sector 1500. Vista del solar des del carrer Calders.
6	Maig.98	Sector 1500. Obertura de la cala de comprovació.
7	Maig.98	Sector 1500. Rebaix del paviment de formigó (U.E. 1506).
8	Maig.98	Sector 1500. Cala : detall de l'estructura (U.E. 1503).
9	Maig.98	Sector 1500. Cala : detall mur i clavegueram (U.E. 1502 i 1503).
10	Maig.98	Sector 1500. Cala : detall de l'estructura (U.E. 1503).
11	Maig.98	Sector 1500. Cala : detall de les

		estructures (U.E. 1502, 1503 i 1504).
12	Maig.98	Sector 1500. Cala : detall de l'estrat (U.E.1504).
13	Maig.98	Sector 1500. Cala : detall estructura (U.E.1503 i nivell de terres U.E.1504).
14	Maig.98	Sector 1500. Detall general de la Cala i estrat de sorres fines (U.E. 1505).
15	Maig.98	Sector 1500. Detall general de la Cala i estrat de sorres fines (U.E. 1505).
16	Maig.98	Sector 1500. Vista superior de la Cala.
17	Maig.98	Sector 1500. Vista superior de la Cala.
18	Maig.98	Sector 1500. Vista superior de la Cala.
19	Maig.98	Sector 1500. Vista superior de la Cala.
20	Maig.98	Sector 1500. Vista superior de la Cala.
21	Maig.98	Sector 1500. Vista superior de la Cala.
22	Maig.98	Sector 1500. Detall final de la Cala : amb mur (U.E. 1503), en primer terme.
23	Maig.98	Sector 1500. Detall final de la Cala : amb mur (U.E. 1503), en primer terme.
24	Maig.98	Sector 1500. Detall final de fondària de la Cala.
25	Maig.98	Sector 1500. Detall final de longitud de la Cala.
26	Maig.98	Sector 1500. Detall final de longitud de la Cala.

27	Juliol.98	Sector 1500. Cala de comprovació de fonaments edifici número 56 del carrer del Rec.
28	Juliol.98	Sector 1500. Cala de comprovació de fonaments edifici número 56 del carrer del Rec.
29	Juliol.98	Sector 1500. Cala de comprovació de fonaments, edifici carrer Calders.
30	Juliol.98	Sector 1500. Rebaix en extensió del solar.
31	Juliol.98	Sector 1500. Rebaix en extensió del solar. Detall sorres fines. Cota final 1,90 m.
32	Juliol.98	Sector 1500. Rebaix en extensió del solar. Detall sorres fines. Cota final 1,90 m.
33	Juliol.98	Sector 1500. Rebaix en extensió del solar. Detall sorres fines, extrem S-E. Cota final 1,80 m.
34	Juliol.98	Sector 1500. Rebaix en extensió del solar. Detall sorres fines i argiles fangoses, extrem S-O. Cota final 1,80 m.
35	Juliol.98	Sector 1500. Vista general del solar rebaixat en extensió des del carrer Calders.
36	Juliol.98	Sector 1500. Vista general del solar rebaixat en extensió des del carrer Calders.

37	Juliol.98	Sector 1500. Detall de la volta del segon àmbit del soterrani (U.E. 1508).
38	Juliol.98	Sector 1500. Detall de la volta del primer àmbit del soterrani (U.E. 1508).
39	Juliol.98	Sector 1500. Detall de les voltes dels dos àmbits del soterrani (U.E. 1508).
40	Juliol.98	Sector 1500. Vista general de les voltes del soterrani (U.E. 1508).

11. ANNEX 3.- LLISTAT DE FOTOGRAFIES

NÚMERO DE RODET	NÚMERO DE NEGATIU	NÚMERO DE FOTOGRAFIA	TEMA	DATA
1	0A	1	Accés superior al soterrani (U.E.1508).	Juliol.98
1	1A	2	Accés superior al soterrani (U.E. 1508).	Juliol.98
1	2A	3	Detall accés superior al soterrani (U.E. 1508).	Juliol.98
1	3A	4	Detall de la neteja de runa al soterrani.	Juliol.98
1	4A	5	Detall de la neteja de runa al soterrani.	Juliol.98
1	5A	6	Detall de l'estructura (U.E. 1509).	Juliol.98
1	6A	7	Detall de l'estructura (U.E. 1509).	Juliol.98
1	7A	8	Rebaix de	Juliol.98

			l'estructura (U.E. 1509).	
1	8A	9	Restes de la paret del soterrani (U.E.1512) i estrat (U.E. 1513).	Juliol.98
1	9A	10	Igual a l'anterior	Juliol.98
1	10A	11	Detall de la paret del soterrani (U.E. 1512).	Juliol.98
1	11A	12	Detall del segon àmbit del soterrani (U.E. 1508).	Juliol.98
1	12A	13	Detall del primer àmbit del soterrani (U.E. 1508), amb dipòsit d'uralita.	Juliol.98
2	1	14	Detall paret arrassada del segon àmbit del soterrani.	Juliol.98
2	2	15	Igual a l'anterior	Juliol.98
2	3	16	Detall del segon àmbit del soterrani.	Juliol.98

2	4	17	Detall paret que separa els dos àmbits del soterrani.	Juliol.98
2	5	18	Detall del primer àmbit del soterrani.	Juliol.98
2	6	19	Detall de les voltes al primer àmbit.	Juliol.98
2	7	20	Detall paviment del soterrani.	Juliol.98
2	8	21	Detall paviment del segon àmbit i estructura arrassada.	Juliol.98
2	9	22	Detall voltes del segon àmbit del soterrani.	Juliol.98
2	10	23	Detall paret arrassada del soterrani (U.E. 1512).	Juliol.98
2	11	24	Vista general dels dos àmbits del soterrani.	Juliol.98
2	12	25	Igual a l'anterior	Juliol.98

12. ANNEX 4.- INVENTARI DEL MATERIAL

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

13. ANNEX 5.- CODI DE CLASSIFICACIÓ DEL MATERIAL

CLASSIFICACIÓ

CERÀMICA

1. Classificació

11000	Prehistòrica	13050	campaniana/vernís negre indeterminada
11001	Neolítica	13051	precampaniana
11050	del Coure	13052	campaniana A
11100	del Bronze	13053	campaniana A tardana
11101	" antic	13054	campaniana B
11102	" mig	13055	campaniana boide
11103	" final	13056	campaniana C
12000	Protohistòrica sense determinar	13057	campaniana empuritana
12001	Feno-púnica indeterminada	13058	etrusca vernís negre
12002	" engalba vermell	13059	imitacions campanianes
12003	" engalba negre	13060	vernís negre púnic
12004	" comuna	13100	terra sigil·lata indeterminada
12005	grega d'occident	13101	presigil·lata
12050	roja a torn	13102	t.s. precoç
12051	engalba roja	13103	t.s. aretina
12052	pintada	13104	t.s. itàlica
12053	comuna ibèrica	13105	t.s. tardo-itàlica
12054	grisa de la costa catalana	13106	t.s. sudgàl·lica
12055	grollera	13107	t.s. marmorata
12056	grans recipient d'emmagatzematge	13108	t.s. hispànica
13000	Món Clàssic sense determinar	13109	t.s. hispànica tardana
13001	grega indeterminada	13110	t.s. hispànica indeterminada
13002	buchero nero	13111	t.s. africana A
13003	àtica figures negres	13112	t.s. africana A/D
13004	àtica figures vermelles	13113	t.s. africana A/C
13005	àtica vernís negre	13114	t.s. africana C
13006	taller de les petites estampetes	13115	t.s. africana D
13007	taller de Rhode	13116	t.s. africana indeterminada
13008	taller de Nikia-Ion	13117	imitacions t.s. hispànica
13009	taller pâteres 3 palmetes radials	13118	t.s. clara B
		13119	t.s. lucente
		13120	paleocristiana grisa
		13121	paleocristiana ataronjada
		13122	late Roman C
		13123	produccions orientals
		13124	vidrada romana
		13125	imitacions Clara D
		13126	paleocristiana pintada
		13150	parets fines indeterminades
		13151	p.f. itàliques

13152	p.f. d'Aco	13311	" lusitana	14057	" dourada (reflex metàl·lic)
13153	p.f. sudgàl·liques	13312	" africana	14058	" a motllo
13154	p.f. de clorofolla d'ou	13313	" oriental	14059	" comú oxidada
13155	p.f. hispàniques	13314	soports d'àmfores	14060	" comú reduïda
13156	imitacions parets fines	13315	anforiscos	14100	vidrada blanca
13200	llàntia indeterminada	13316	disc terra cuita	14101	blanca i blava
13201	ll. grega	13317	taps	14102	" de Barcelona
13202	ll. republicana	13318	fragments vasos retallats	14103	" catalana
13203	ll. republicana vernís negre	13319	altres accesoris	14104	" d'orles diverses
13204	ll. imperial	13320	dollia	14105	" de la butifarra
13205	ll. imperial de volutes	13321	àmfora rodia	14106	" de l'arracada
13206	ll. imperial de disc	13322	àmfora corintia	14107	" d'influència francesa
13207	ll. imperial de canal	13323	àmfora Samos	14108	" de la cirereta
13208	ll. africana	13400	comuna a torn oxidada	14109	" de faixes o cintes
13209	ll. africana paleocristiana		època indeterminada	14110	" de la Segarra
13210	ll. africana ARS	13401	comuna a mà oxidada	14111	" d'Escornelbou
13250	comuna oxidada		època indeterminada	14112	" de la panotxa
13251	" reduïda	13402	comuna a torn reduïda	14113	" regalats
13252	" reduïda baix-imperial		època indeterminada	14114	" de Poblet
13253	" engalba blanca	13403	comuna a mà reduïda	14115	" de sanefa negativa
13254	" engalba negra		època indeterminada	14116	" de transició
13255	" engalba vermell	13404	comuna oxidada època indeterminada	14117	" amb la Tau
13256	" roig pompeïà		indeterminada	14118	" d'influència de Savona
13257	" itàlica	13405	comuna reduïda època indeterminada	14119	" corbata o palmera
13258	" africana		indeterminada	14120	" ditada
13259	" empuritàna oxidada	14000	Món Medieval i Modern indeterminat	14121	" de blondes
13260	" de cuina acurada			14122	" de Paterna
13261	imitacions comuna africana	14001	comuna oxidada a mà	14123	" de Manises
13262	comuna bescuitada	14002	comuna oxidada a torn	14124	" de Manises i groga
13300	àmfora indeterminada	14003	comuna oxidada vidrada	14125	" de la figueta
13301	" massaliota	14004	comuna reduïda a mà	14126	" de la cirera
13302	" feno-púnica	14005	comuna reduïda a torn	14127	
13303	" ebussitana	14006	comuna reduïda vidrada	14128	" Paterna-Manises
13304	" romana	14050	islàmica indeterminada	14129	blanca i groga "orla d'influència del Renaixement"
13305	" greco-itàlica	14051	" verd manganés		reflex metàl·lic
13306	" itàlica	14052	" melada	14200	rf.mt. producció
13307	" gàl·lica	14053	" corda seca total	14201	catalana
13308	" hispànica	14054	" corda seca parcial		" de l'ungla
13309	" bética	14055	" esgrafiada	14202	
13310	" tarraconense	14056	" pintada		

14203	" de sanefa amb gallons	infundibulum	IN	H.	Hayes
14204	" de sanefa amb fulles	perfil senser	PS	HALT.	Haltern
14205	" de sanefa en negatiu	pico (rostrum)	RO	HERM.	Hermet
14206	" decoració floral	vora	VO	KEAY	Keay
14207	" de fons picat	orla (margo)	MA	LAMB.	Lamboglia
14208	" de pinzell-pinta	nansa	NA	LAIET.	Laietana
14209	" decoració geomètrica	disc	DI	LOPEZ	López Mullor
14210	" amb lletres o anagrames	arrancament nansa	AN	LUDOW.	Ludowici
14211	" i blava	volutes	VL	M.	Morel
14212	" de Paterna	coll	CO	MEZQ.	Mezquiriz
14213	" de Manises	carena	CR	OBER.	Oberaden
14214	" Paterna-Manises	llavi	LL	OELM.	Oelman
14215	" sanefa reticulada	fons	FO	OST.	Ostia
14250	blanca i manganès	peu	PE	OSW.	Oswald
14251	bl.mg. blau i manganès	pivot	PI	PALL.	Pallarés
14252	" verd i manganès	bec	BE	PASC.	Pascual
14253	" verd i manganès de Paterna	pom/agafador	AG	RIG.	Rigoir
14254	" verd i manganès de Manises	escoria	ER	RITT.	Ritterling
14255	" verd i manganès catalana	broc	BR	SAL.	Salomonson
		abocador	AB	SPT.	Spitzer
		orelleta	OR		

3. Tipologia

(per materials del Món Clàssic amb una tipologia ja establerta)

Inicials més usuals

ABAS.	Abascal
AFRIC.	Africana
AGUARD.	Aguarod
ALM.	Almagro
ATL.	Atlante
BAIL.	Bailey
BEL.	Beltran
BRUCK.	Bruckner
DECHEL.	Dechelette
DRAG.	Dragendorf
DRES.	Dressel
EBUS.	Ebusitana
GOUD.	Goudineau

4. Forma

(per materials no classificats tipològicament, bàsicament ceràmiques prehistòriques, medievals i modernes)

Ceràmica a mà:

bol/vas carenat	BCA
" cilíndric	BCI
" bitroncocònic	BBT
" troncocònic	BTR
" elíptic	BEL
" globular	BGL
" glob. amb coll	BGC
" geminat	BGE
" múltiple	BMU
" ovoide	BOV
" perfil en S	BPS
" semiesfèric	BSE

2. Definició del fragment

sense forma SF

per llànties:

sense definir SD

" subesfèric	BSU
bol/vas semies. o subes.	
de vora exvas.	BSS
copa	COP
cullera	CUL
formatgera	FOR
forma indeterminada	FIN
frag. retallat no perf.	FRN
frag. retallat perforat	FRP
gresol	GES
paleta	PAL
plat carenat	PCA
plat/tapadora	PLT
plata	PLA
soport	SOP
tassa	TAS

Ceràmica a torn

Ceràmica grega

alabastron	ALA
àmfora	AMF
aryballos	ARY
hydria	HYD
kalathos	KAL
kratera calze	KCA
kratera campana	KCP
kratera columnes	KCO
kratera volutes	KVO
kylix	KYL
lebes	LEB
lekythos	LEK
oinochoe	OIN
pelike	PEL
skiphos	SKI
stamnos	STA
ungüentari bulb	UBU
" fusiforme	UFU
ungüentari	UGU

Ceràmica clàssica, medieval i moderna

abeurador	ABE
ampolla	AMP
bací	BAC
bol	BOL
canelobre	CAN
cassola	CSS
cas.pàtina cendrosa	CSC
càntir	CAT
catufo	CAF
colador	COL
copa	COP
cossi	COS
cremaperfuns	CRP
cubell	CUB
escalfeta	ESF
escudella	ESC
escudella d'orelletes	EOR
fogó	FOG
formes amb abocador	FAB
formes obertes	FOB
formes tancades	FTA
forma indeterminada	FIN
fruiter	FRU
gerra	GER
gerreta	GET
gerro	GRR
gibrell	GIB
got	GOT
greixonera	GRE
guardiola	GUA
llàntia cassol.i bec pes.	LCB
llàntia peu alt	LPA
llàntia piquera	LPI
llumanera	LLU
menjadora	MEN
mesura	MES
morter	MOR
motllo	MOT

motllo sigil·lata	MSG
olla	OLL
olla pàtina cendrosa	OPC
orsa	ORS
pàtera	PTT
plat	PAT
plat d'ala	PDA
plat/tapadora	PTA
plat/tap. vora fumada	PTF
plata	PLA
plat tallador	PTL
poal	POA
pot	POT
pot de farmàcia	PFA
rentamans	REN
safata	SAF
saler	SLR
salsera	SAL
servidor	SEV
setril	SET
sitra	SIT
soport	SOP
soport d'anell	SAN
soport rodet	SRD
tallador	TAL
tapadora	TAP
tassa	TAS
tenalla	TEN
test	TES
tinter	TIN
tupi	TUP
urna	URN
xocolatera	XOC

Material ceràmic no recipient

artefacte no definit	AND
bola	BLA
cilindres de forn	CFO
cuny de forn	CYF
dena	DEN
figura antropomorfa	FAN

figura zoomorfa	FZM
frag. d'argila indeterminat	FAI
fussaiola	FUS
joguina	JOG
mascara	MAS
pes teler circular	PTC
pes teler oval	PTO
pes teler rectangular	PTR
pes teler indeterminat	PTI
pes teler troncocònic	PTT
pípes	PIP
placa	PLC
placa foradada	PFD
rodet	ROD
tres peus terrissaire	TPT
disc circular terrissa.	DCT
soport llac de foc	SLF
peça circular foradada	PCF

5. Tècnica

a mà	MA
a torn	TO
a torn lent	TL
a motllo	MO
motllo cistelleria	MC
ensamblada	EN
indeterminada	IN

6. Decoració

acanalada	AC
aiguada	AG
aplicació	AL
aplicació metàl·lica	AM
apl.pasta blanca	AB
apl.pasta roja	AR
apl.pedres	AP
baquetons	BA
barbotina	BB
bigoti	BI

botons	BO
calada	CA
cordons digitacions	CD
cordons incisió	CI
cordons impresió	CM
cordons llisos	CL
cordons pessigats	CP
ditada	DI
esgrafiada	ES
excisa	EX
impresa canya/os	IO
impresa cardial	IC
impresa cistelleria	IL
impresa digitada	ID
impresa espàtula	IE
impresa estampillada	IS
impresa peine	IP
impresa punxó	IX
impresa puntillada	IA
impresa respallada	IR
impresa teixit	IT
impresa ungulada	IU
impressió fent incisió	IM
impressions diverses	IF
incisa	IN
incisa pintada	NP
llengüeta	LL
mamelons	MA
mangra	MG
motllo	MO
mugró	MU
ondulació en vora	OV
perforada	PF
pessigada	PE
pintada	PI
pintada blanca	PB
pintada negra	PN
pintada roja	PR
pintada roig-marronós	PM
policroma	PP
psudoexcisa	PS

rodeta	RO
vernís roig	VR

7. Pasta

grollera oxidada	GO
grollera reduïda	GR
grollera mixta	GM
acurada oxidada	AO
acurada reduïda	AR
acurada mixta	AM
bescuitada	BE
caolinitica	CA

8. Acabats

allisat	AL
allisat amb fang	AF
arenós	AR
brunyt	BR
encastació de fang	EF
engalbat	EN
esmalat	EM
espatulat	ES
marques terrissaire	MT
pàtina cendrosa	PC
pintat	PI
rugós	RU
strice	ST
vernissat	VE
vidrat	VI
pentinada	PE
estriat	ET

METALL

1. Classificació

20000	indeterminat
20001	bronze
20002	ferro

20003	plata
20004	or
20005	plom
20006	aleacions diverses
20007	altres metalls
20008	coure

2. Forma

agulla	AGU
agulla de cap	AGC
alabarda	ALB
àncora	ANC
anell	ANL
anella	ANE
arracada	ARR
arreus de cavall	ARC
artefacte indeterminat	ATI
ast	AST
bala	BAL
barra	BRR
bola/boleta	BLT
bomba	BOM
botó	BOT
braçalet	BRA
braser	BRS
cadena	CAD
clau	CLA
dena	DEN
destrall	DRT
diadema	DMA
didal	DID
elements de carro	ECR
elements religiosos	ERE
enformador	ENF
escarpa	EPA
escòria	ESR
escultura	ESC
escut	EST
espasa	ESP
falcata	FAL

fibula indeterminada	FBI
fibula anular	FAN
fibula d'apèndix caudal	FAC
fibula de bucle	FBU
fibula de naueta	FNA
fibula de pivot	FPV
fibula doble ressort	FDR
fib. indígena de colze	FIC
fibula peu alt	FPA
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fil frag. riscle/anell/	
braçalet	FFR
frontissa	FTS
ganivet	GNV
gera	GER
gobelet	GOB
llingot	LIN
mirall	MRL
moneda	MON
pectoral	PEC
penjant	PJA
pinces	PNC
placa	PLC
pondius	PON
punta fletxa	PFL
punta llança/javelina	PLJ
punxó	PNX
punyal	PNY
serra	SER
sivella	SIV
vas	VAS
xinxeta	XIN

5. Tècnica

forjar	FJ
fosa	FS
cisellar	CS
repussar	RP
calat	CL

VIDRE

1. Classificació

30000	vidre
30001	pasta vitrea
30002	cristal
30003	escòria

2. Definició del fragment

sense forma	SF
sense definir	SD
perfil senser	PS
vora	VO
nansa	NA
arrancament nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
peu	PE
pivot	PI
bec	BE
pom/agafador	AG
escòria	ER
boca	BO

4. Forma

fragment no definit	VIN
ampolla	AMP
anforisc	VAF
barreta	BAR
bol	BOL
camafeus	VCS
copa	COP
dena	DEN
element construcció	VEC
element d'us funerari	VEF
element d'us personal	VEP

flascons	VFL
gerra	GER
plat	PAT
plata	PLA
ungüentari	UGU
vas	VAS
setril	SET

5. Tècnica

realit. no definida	ND
vidre-mosaic	VM
motllo decorat	MD
motllo baix relleu	MB
motllo volum rodó	MR
poliment	VL
tallat	VT
gravat	VG
amb aplicacions	VA
fondi d'or	VO
pintat	VP
bufat	VG

MATERIAL LÍTIC

1. Classificació

40000	indeterminat
40001	sílex
40002	quarç
40003	jaspi
40004	granit
40005	arenisca
40006	volcànic
40007	micaesquisto
40008	caliça
40009	marbre
40010	alabastre
40011	conglomerat
40012	travertí
40013	pissarra

40014	pedres precioses
40015	minerals
40016	fòssils
40017	rierencs
40018	calcàrea

4. Forma

pedra tallada no retocada	
ascla	ASC
pedra tallada no retocada	
fulla	FLL
pedra tallada no retocada	
rebuts	REB
nucli fragmentat	FNU
nucli amb cortex	NCO
nucli sense cortex	NSC
pedra retocada perforador	PFD
pedra retocada gratador	GRA
pedra retocada rascadora	RAS
pedra retocada làmina	
de dors	LDO
pedra retocada làmina	
retocada	LRE
pedra retocada punta	
de dors	PDO
pedra retocada punta	
(retoc simple)	PUN
pedra retocada geomètric	GEO
pedra retocada denticulat	DNT
pedra retocada truncadura	TRU
pedra retocada punta	
de fletxa	PFL
pedra retocada osca	OSC
pedra polida cisell	CIS
pedra polida destrat	DTA
allisador	ALS
àncora	ANC
anell	ANE
artefacte indeterminat	ATI
artefacte no definit	ATD

baix relleu	BAR
bala	BAL
bola	BLA
braçalet	BRA
braçalet d'arquer	BÇA
cassoleta	CTA
dena	DEN
enformador	ENF
escultura	ESC
figura zoomorfa	FZM
figura antropomorfa	FAN
gresol	GES
inscripció	INS
mà de molí	MMO
molí barquiforme	MBA
molí (roda)	MOL
morter	MOR
motllo de fundició	MFU
peça circular foradada	PCF
peça circular no perforada	PCN
pedestal	PED
penjant	PJA
placa	PLC
placa decorada	PDC
placa foradada	PFD
punyal	PNY
sarcòfag	SAR

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

1. Classificació

50000	alabastre
50001	arenisca
50002	elements ceràmics
50003	estuc/arrebossat
50004	fusta
50005	imbrex
50006	indeterminat
50007	maó
50008	marbre

50009	morter
50010	mosaic
50011	tesseles
50012	opus signinum
50013	pintura/estuc pintat
50014	rajoles
50015	tegula
50016	tegula mammata
50017	tegula de suports
50018	terracotes
50019	tovots / tapial
50020	cornisa
50021	columna
50022	capitel
50023	carreu
50024	antefix
50025	canonada
50026	gàrgola
50027	tubuli
50028	teula vidrada
50029	teula
50030	rajola blanca i blava (xvi)
50031	rajola bl. i blava moderna (xvii-xviii)
50032	rajola policroma (xviii-xix)
50033	rajola policroma anterior al s. xviii
50034	rajola bl. i blava anterior s. xviii
50035	canaló
50036	motllura
50037	rajola vidrada

MATERIA ORGÀNICA

1. Classificació

60000	Matèria orgànica general
60001	ós

60002	ivori
60003	closca
60004	fusta treballada
60005	teixit
60006	cuiro
60007	vegetals
60008	paper
60050	restes antropològics
60051	macrofauna
60052	microfauna
60053	fauna aquàtica
60054	malacofauna
60055	fusta no treballada
60056	carbó
60057	granes
60058	fauna terrestre no definida

4. Forma

agulla	AGU
agulla de cap	AGC
agulla ó punxó	AOP
ampolla	AMP
anell	ANE
aplic	APL
artef.os/petxina/ivori	OPI
artefacte no definit	AND
beina	BEI
bossa	BSA
botó	BOT
braçalet	BRA
caixa	CXA
calçat	CÇA
cistell	CTL
cisteria	CIS
corda	CDA
corn tallat	COT
cullera	CUL
cullereta tocador	CUT
dau	DAU

dena	DEN
dent decorat	DTD
dent perforat	DTP
diari	DIA
enformador	ENF
espàtula	EPT
falange decorada	FLD
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fitxa de joc	FIJ
frontisa	FTS
fús	FUS
fusta frag.	
indeterminada	FFI
fusta construc.naval	FCN
fusta construcció	FCO
ganxet	GAN
mànec	MEC
marcador	MCD
penjant	PJA
petxina frag.pulida	FOP
pinta	PNT
pulidor	PUL
punta fletxa	PFL
punxó	PNX
punyal	PNY
raspall	RAS
resquill apuntat	RQA
sabates	SAB
tapadora	TAP
teixit	TXI
ullal porc sen.tallat	UPS

5. Tècnica

matèria prima sense modificar	MPS
matèria prima en procés fabricació	MPF
matèria prima modificada	MPM

MOSTRES PER ANÀLISIS**1. Classificació**

70000	terra
70001	morter
70002	pedra
70003	metall
70004	carbó (anàlisi antracològic)
70005	pol·len
70006	granes
70007	llavors
70008	carbó (C.14)

14. ANNEX 5.- FOTOGRAFIES

FOT. 1.- Vista general del soterrani

FOT. 2.- Detall estructura 1509, situada a l'interior del segon àmbit del soterrani.

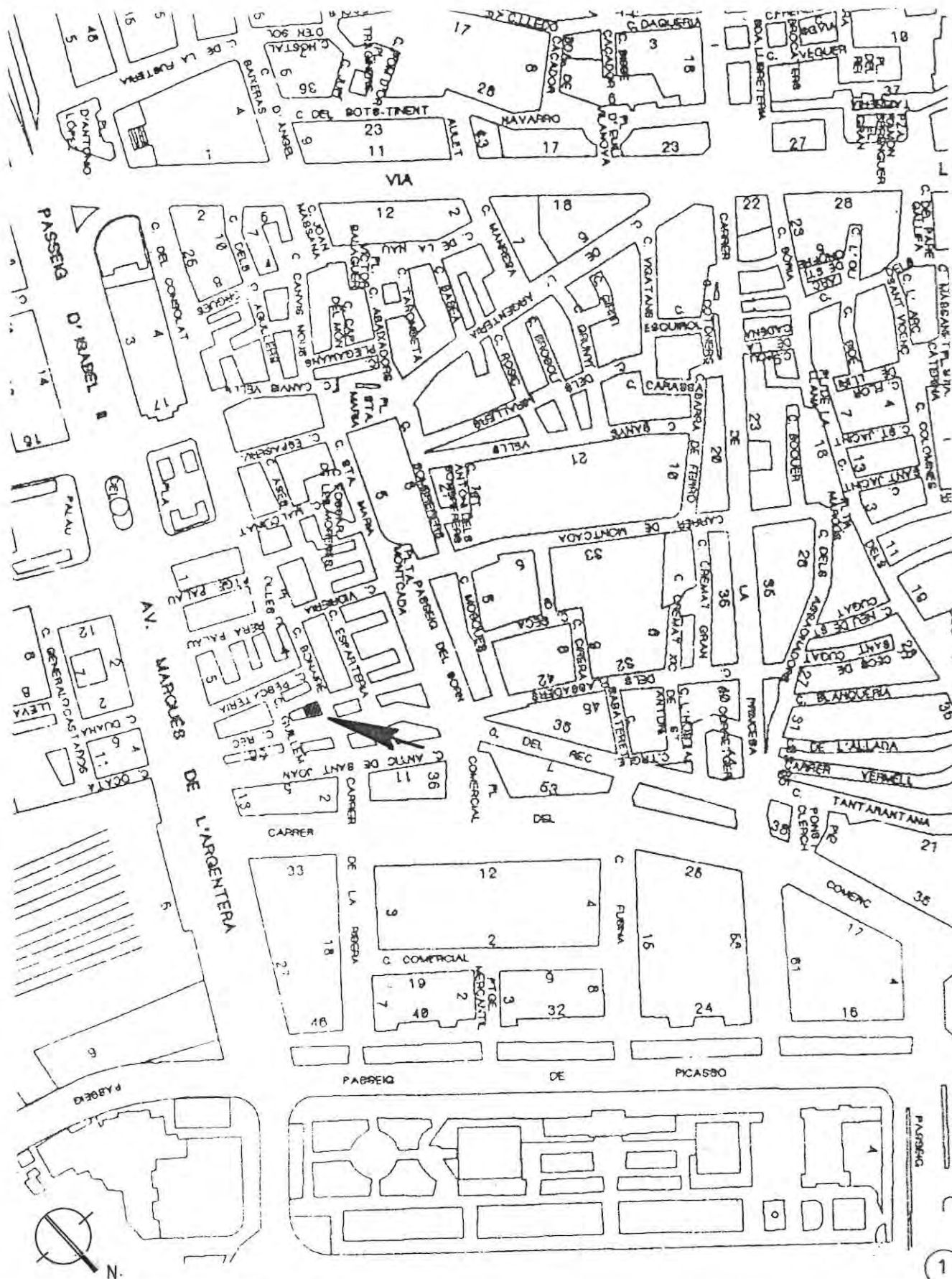
FOT. 3.- Detall de l'interior del primer àmbit del soterrani.

FOT. 4.- Detall voltes del primer àmbit del soterrani.

15. ANNEX 6.- PLANIMETRIES

nº 2998

Intervenció c./del REC nº 52-54
SITUACIÓ SOLAR

Barcelona Octubre 1998.

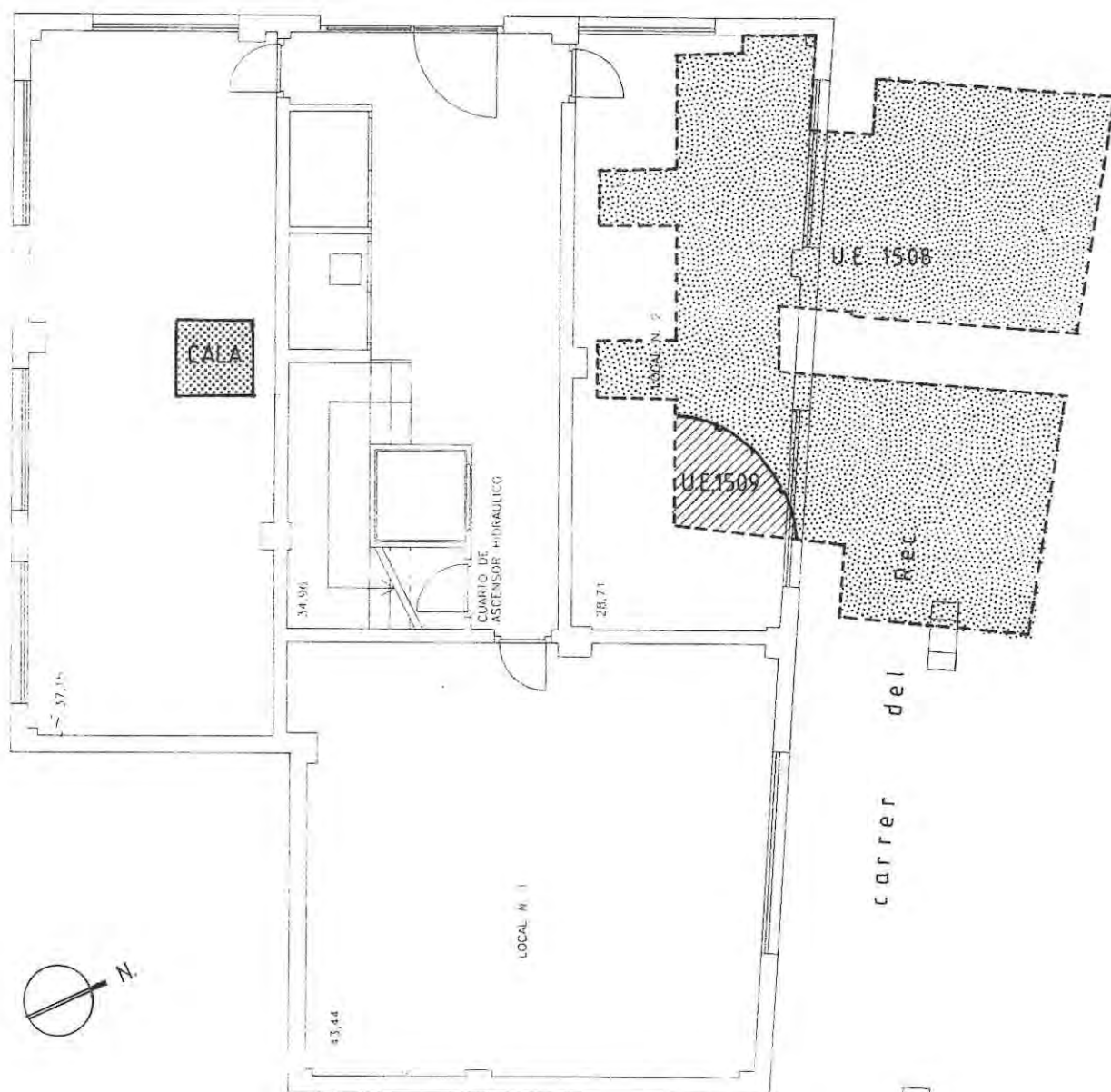

SECCIÓ D'ARQUEOLOGIA
URBANA

carrer de Bonaire

carrer Calders nº 17

0 1 2 3 m.

2

nº 2998

Intervenció c./ del REC nº 52-54
EMPLAÇAMENT
E.1/100

Barcelona Octubre 1998

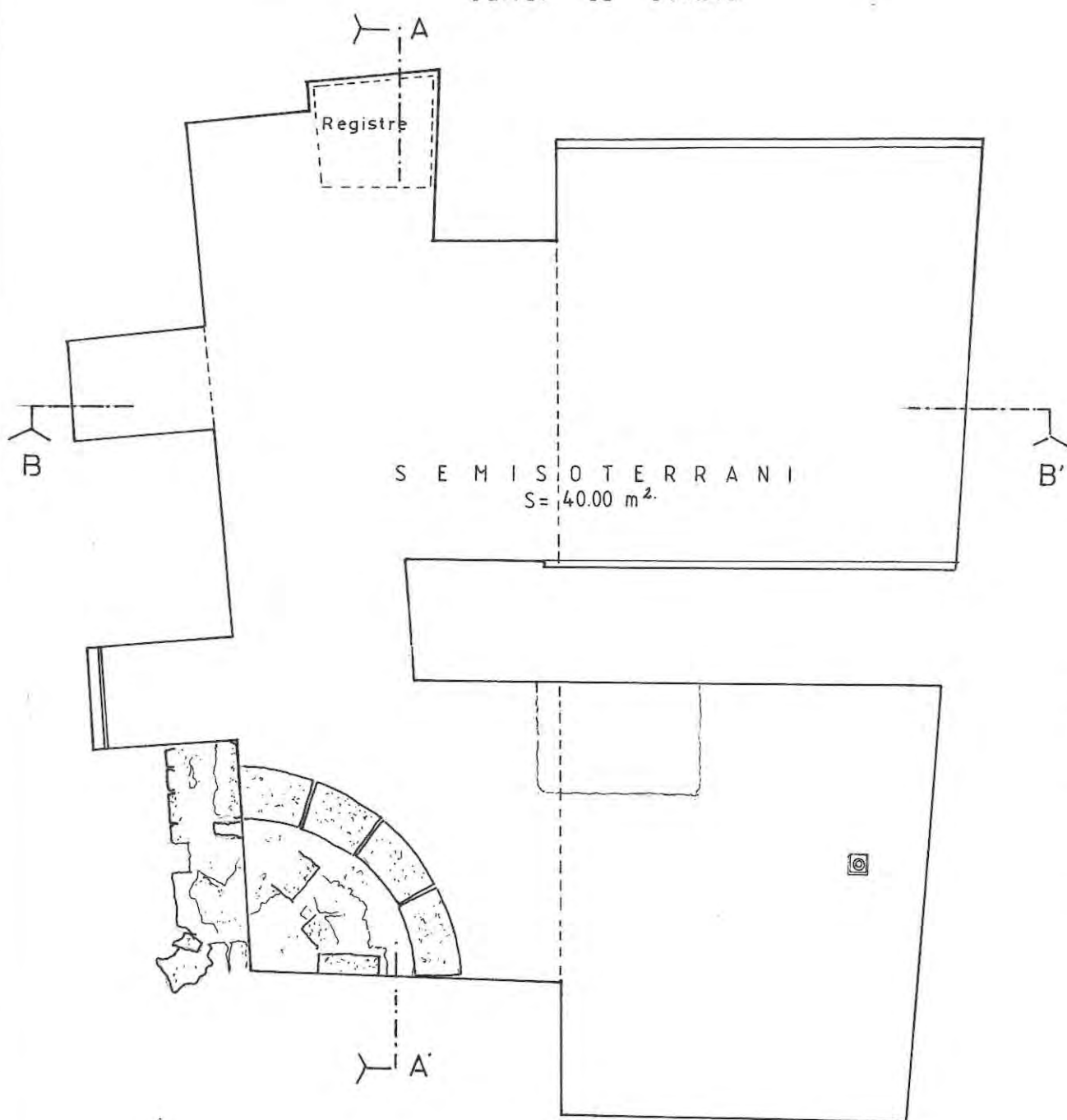

SECCIÓ D'ARQUEOLOGIA
URBANA

Ajuntament de Barcelona

Institut de Cultura

carrer de Bonaire

0 1 2 ms.

nº 2998

Intervenció c./ del REC nº 52-54
PLANTA SEMISOTERRANI.
E. 1/50

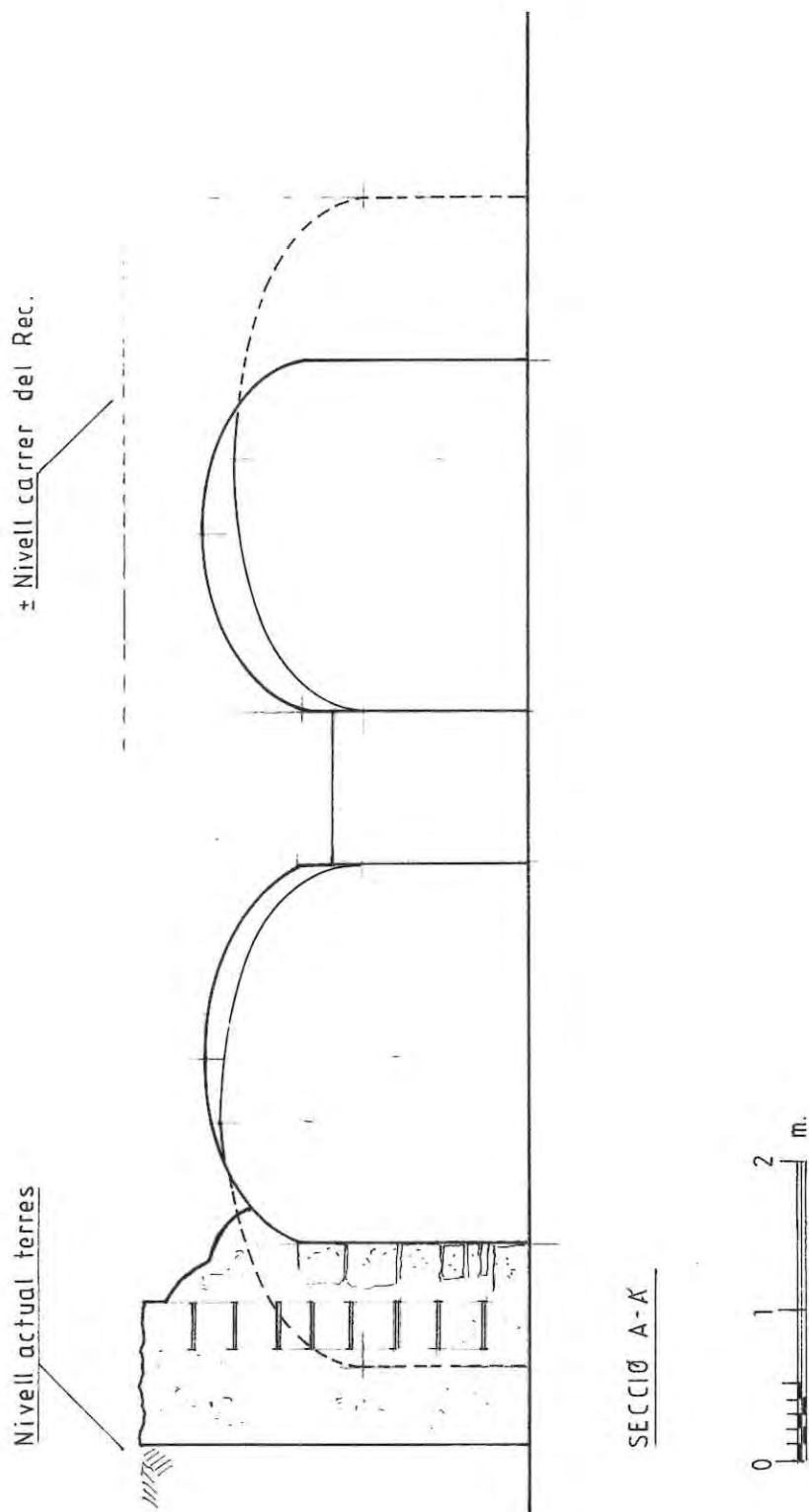
Barcelona Octubre 1998

SECCIÓ D'ARQUEOLOGIA
URBANA

3

nº 2998

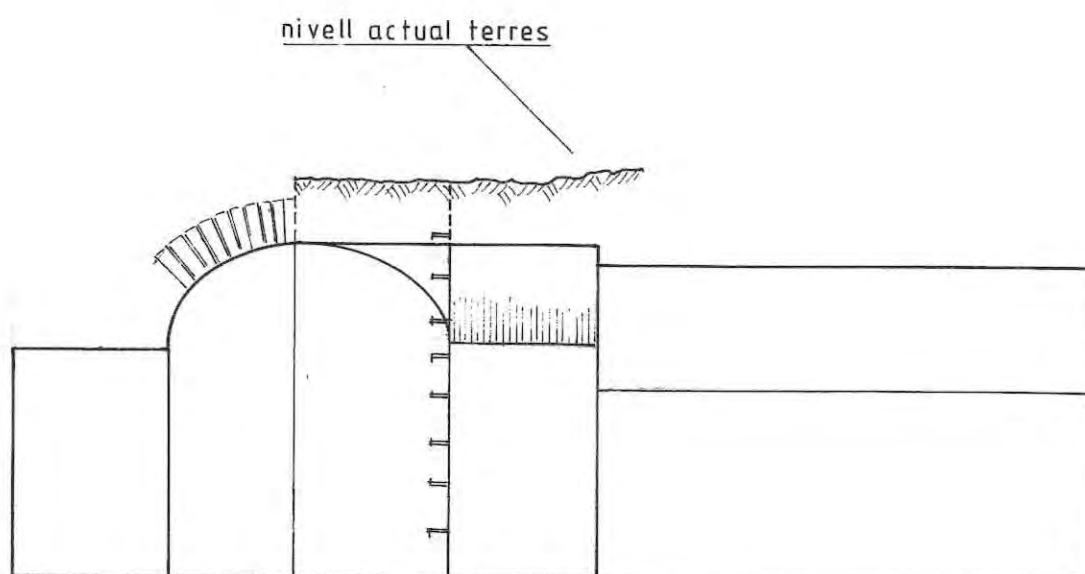
Intervenció c./ del REC nº 52-54
SECCIÓ A-A'
E.1/50.

Barcelona Octubre 1998

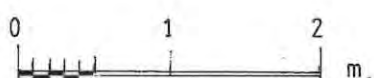

SECCIÓ D'ARQUEOLOGIA
URBANA

Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura

SECCIÓ B-B'

5

nº 2998

Intervenció c./ del REC nº 52-54
SECCIÓ B-B'
E. 1/50

Barcelona Octubre 1998

SECCIÓ D'ARQUEOLOGIA
URBANA

Ajuntament de Barcelona

Institut de Cultura